

meravellosos bric-a-braquistes nous de trinca, magatzems de tota mena de coneixements científics i literaris. I és dona el cas, per exemple, de que quan s'ha d'organitzar la biblioteca, per comptes d'encarregar aquesta altíssima missió a un bibliotecari autèntic—que bé prou en té l'Institut—faci de bibliotecari omnipotent qual-sevol arquitecte que retorna amb un plan de catalogació belga—«dernier cri» en la matèria,—que, efectivament, transforma la biblioteca en sala de cafè, il·luminada impropriadament amb sengles salmons de ferro forjat de la casa Ballarín. I ocorre també que quan s'han de dictar les normes ortogràfiques o s'ha de fer el vocabulari o s'ha de confeccionar el Diccionari, actuin de filòlegs tots els acadèmics, tot l'Institut en ple, encara que de filologia no'n sàpiguen un borrall i escriguin un català—els que l'escriuen—que fa llàstima i compassió.

«Es clar, emperò, que això no ve gaire d'aquí si es considera que presideix l'Institut de la Llengua Catalana aquest groller mossèn Antoni M.ª Alcover—si bé cal esmentar que'l bon clergue és sols, com a promulgador filològic o gramàtic, una verdadera figura més o menys decorativa, ja que, per fortuna, l'Institut té el verdader definidor científic de la llengua catalana—l'únic especialista en Filologia, i amb aquest n'hi ha hagut prou per promulgar les normes ortogràfiques i n'hi haurà prou per publicar el Diccionari. Però com que s'han de justificar les dietes dels acadèmics que actuen de filòlegs honoraris... cobrant, s'ha de discutir poc o molt lo que la majoria desconeix molt i poc. I després d'uns simulacres de discussió en la qual s'ha hagut de vençer—a força de crits, més que a força de raons—l'ignorància, el mal gust, la toçuda pedanteria o la mala fe d'una pila d'acadèmics que ho són únicament per als efectes de la nòmina o de les dietes, les normes famoses i indispensables han sigut promulgades amb la firma de gramàtics i llecs, homes de ciència i de lletres, poetes i capellans... menys la de l'acadèmic que no cobra, don Angel Guimerà.»

Seguim, seguim, que ja hem dit que eren gaies i saboroses coses, les coses del senyor X!

«L'Institut, a semblança de la burocràcia centralista espanyola, ha implantat el principi de pagar bé als que no treballen i d'escamentar el sou als veritables treballadors. Vegi's:

«El secretari general de l'I. d'E. C., don Eugeni d'Ors, cobra per tres conceptes: s'ha assignat el sou dels tres secretaris de les tres seccions de l'Institut. Això res tindria d'estrany si el senyor d'Ors pogués atendre als seus tres càrrecs degudament. Però és el cas que l'atrabilari filòsof de l'arbitrarisme encara no ha trobat la manera de dividir les hores del dia per forma tan escaienta que li permetés atendre als seus múltiples quefers. I, es clar, els treballs de secretaria en van de menys, i el senyor d'Ors—després d'autepriorístiques deduccions a que l'ha portat el seu pregó bergsonisme—ha decidit deixar-ho tot per fer i convertir la secretaria de l'Institut en despatx particular on hi reb les seves visites durant una hora diària, que és tot el temps que'l senyor d'Ors destina a l'I. d'E. C., només que una horeta cada dia, temps suficient, segons aquella «bella mente de aquí», per cobrar els tres sous de altres tants secretaris de les tres seccions de l'Institut!

«No's pot dir res de la tacanyeria dels catalans, la clàssica «avara pobretà del catalani»: l'Institut paga al seu secretari, el famós Bergson-Codorniu de la Lliga Regionalista, el sou de quatre-centes pessetes mensuals per una horeta diària de despatx... particular.

«Però encara hi ha més. L'arbitrarisme pot ser una bella cosa, o un bell reclam, en filosofia, però certament és un pessim sistema financer. Per aquest motiu el senyor d'Ors encara no ha pogut fer balanç dels gastets de secretaria—o si l'ha fet és cosa recent i ignorada—i els comptes estan tant embrollats que'l triplex-secretari—segons es xiuxieja per l'Institut—tindrà seríssims mals-de-cap per justificar les despeses realitzades des de la fundació de l'I. d'E. C. fins a la data. Un mica arbitrari, tot això, realment; però al senyor d'Ors se li ha de perdonar, perquè representa l'augusta maturitat de la nostra cultura, i entra de ple dintre l'arbitrarisme el principi de que «a un filòsof se l'ofèn demanant-li comptes de l'inversió del cabals públics».

«An en Verdaguier, perquè les seves mans candoroses i santes escampaven, sense assentar-ho al llibre de caixa, les almoines d'un marquès, se'l va perseguir, se'l va fer passar per boig. Però, ha! En Verdaguier, pobret, era la infantesa de la cultura catalana; no se li podien tenir tantes consideracions com al senyor d'Ors, que n'és la maturitat augusta!

«Deixem tranquil al secretari-triplex de l'Institut—una mena de Tripartit arbitraria, formada per tres secretaris distints i un sol sou verdader,—deixem-lo tranquil que vagi passant balanç de secretaria... i passem a altres casos també demostratius de la bondat i excel·lència del règim financer dels regionalistes. Una de les seccions que dona més joc a l'I. d'E. C., és la Filològica. Tenim apuntades un gavadal de coses saboroses, molt més saboroses que aquells fruits macats del seu tresorer i secretari, don Josep Carner. Aquest eminent poeta i home de bon gust—anc que antipàtica criatura mal educada—també cobra, com el seu company senyor d'Ors, per varis conceptes. Com a secretari cobra... encara que mai hagi actuat com a tal (fa pena veure arreconats tonelades de llibres sense col·locació i malmetent-se). I lo més saborós és que quan hi ha hagut una mena de feina futura; quan ha vist que podria haver-hi la possibilitat d'haver de feinejar poc o molt algun dia, l'extenuadíssim poeta s'ha fet nomenar un auxiliar, el senyor Vallès, que pugui valdre-li quan la feina possible i futura li vingui a sobre. Curiosíssim aquest desglosament de càrrecs per treballs que segurament vindran un dia o altre. Ve a ser com allò tant conegut de la marina de guerra: quan s'aproven els plans de construcció d'un vaixell ja comença a cobrar la futura oficialitat del meteix. Per aquestes coses no valia la pena d'anar a estudiar economia a Prússia: el sistema és genuïnament espanyol!

«Però, ademés, el senyor Carner cobra en concepte de tresorer de la secció Filològica. Tresorer—pasmin-se, cavallers!—tresorer l'home dels comptes del Jocs Florals, dels comptes den Gaudí, el caçador dels premis en metàl·lic en tots els certaments poètics de Can prosa! Si, senyors, tresorer; i un tresorer ideal, sense llibres, sense caixa, sense balanç; tot simplificat, llis i planer com un sonet. Entrades: a l'infern del gec de la banda dreta; sortides: arxiu de factures a l'infern de la banda esquerra; balanç: quan no hi ha quartets, hem nivellat el pressupost; si ve alguna factura

escaducera, hi ha déficit; si l'infern del gec de la dreta encara raja, hi ha superàvit... Generalment, no raja.

«Un altre cas. Pensant donar una forta empenta al Diccionari de la Llengua Catalana, l'Institut—per proposta de mossèn Alcover—va decidir continuar recullint paperetes dels anònims col·laboradors de tot Catalunya pagant-les a centim cada vocable. A la sessió següent mossèn Alcover sol en va presentar 160.000, cobrant-ne, com era just, les 1.600 pessetes estipulades. Aquesta pluja de paperetes, o de confetti, va esverar als acadèmics, perquè tothom sab que mossèn Alcover en té una calaixera plena i un taller format pels seus nombrosíssims nebots i nebeses que està constantment en plena elaboració. Davant del perill l'Institut va decidir no pagar més paperetes.»

Edificant, no es cert, amic lector?

Doncs bé: és en defensa de tot això que la Lliga ha fet qüestió de gabinet la sumissió de tothom a les normes. Es en ares a l'escàs *prestigi* (!) de l'Institut que s'han llessat excomunicacions i que s'ha tret el Sant Cristó Gros. Es per mor de la tranquila digestió que no's vol soroll: lo fet, fet; ja està bé. No'n parlem més; terra a sobre.

***

I prou!

Aquí tens, amic i cansat lector, tota una història que, essent-ho aparentment d'un senzill i minço episodi corporatiu, entranya l'història de moltes altres coses no tant minces ni senzilles, ni tant clares ni tant diàfanies.

Tu treuràs la conseqüència de qui en queda mal-parat d'aquesta història...

I tu em diràs, després de oír-me, si són els Jocs Florals de Barcelona.

JOAN BLANCAS

AL-I-OLI

Xenius pren el lloc d'honor a Pol

Avui regirava montarulls de periòdics vells per una raó o altra guardats. Si n'ha sortida de pols i arna! De *Veus de Catalunya* n'hi havia qui-sab-les. N'he deixat un pilotell damunt la taula per rejuenir-me en els temps presents.

N'he desdoblades unes quantes: Pàgines artístiques de valor incomparable; articles i davantals polítics de suc i traça; contes exquisits de l'Oller, den Fuentes, den Morató, den Suriñach, den Pons i Massaveu, den Llanas... demana, lector. Ah! També he trobat notes *Al dia* de l'Agulló. La única cosa que no ha canviat en *La Veu*. En Pol és i serà en Pol: cosa consistent, positiva. No combrega en els nostres ideals de radicalisme en República, però res hi fa: davant de l'estil inconfundible de la ploma den Pol s'hi descobreix tothom.

Ja és sabut que si cap dels antics catalanistes no s'ha pogut despendre de *La Veu* és per la lleminadura de les notes den Pol, la única cosa que han guardat en aquella casa. A l'entrar-hi la patuleia den Carner i de l'Ors fou preciós crear noves seccions que ni Cristó les desxifra. El davantal de fondo... un geroglífic; els articles del Pare Bofill (rector, casat i la sufragania a casa), una continua xefallositat; i ja és sabut que'ls catòlics del Bisbat de Girona li xafaren la guitarra i els bisbes se'l miren com s'ha de mirar una coseta com en Bofillet i Matetes. Després segueix *Al dia*, que hem quedat en que és lo únic que pot llegir-se; després, *Glosari*. D'això no n'hem de fer

crítica, perquè és del domini públic la seva xeronada continua. Després també s'hi van estalonant les noves seccions: *El món fa via*, *Varia*, *Taques i capells*, o a l'inrevés, *Rims de l'hora*, etc., etc., etc. La qüestió són seccions o recones a omplir per cobrar *pela i mitja* d'aquí, dugues d'allà, i aixís fet el computo per xalar-se un sobre-sòu que permeti gastar pessetero, comprar flors per les que s'escalfen amb sos versos i enfilars mostruari pel dia que'l fulano hagi de fer bullir l'olla i parar taula pel seu compte.

Això no cal dir que ve a demostrar que en aquella casa s'hi reglamenta i administra a l'estil de can Seixanta. Don Eugeni se'n ressent, d'això, i hi ha cada *pelotera* que canta el *credo*.

Es conta que un dia digué baix baixet a l'orella den Morató: «—Home, hauríem de mirar que'l *Glosari* anés en altre lloc, al menys sempre davant de les espatollades den Pol.» Com és natural, en Morató feu un brinco com que l'hagués picat una vespa. I no és estrany: en Morató guarda encara quelcom de bon sentit en matèria literària. En aquella casa l'han fet quedar malament amb l'Oller, son preclar mestre, i ara l'escomesa de l'*Idol* l'anava a contrapuntar amb el mestre Agulló.

La perfidia mata la caça. Ve un dia i el *Glosari* salta al davant de *Al dia*, aixís com de descuit. Un altre dia es repeteix la *facecia*; i un altre i un altre... Ningú diu res, i aixís es va satisfent la vanitat i la superbia del capó del galliner. Algú de fóra se n'adona i corre *todo Madrid menos él*. L'Agulló, o en Pol (a) Agulló, no s'hi fixa ni té temps de fixar-s'hi a pesar de repetir-se la malifeta. Però arriba el divendres vespre (23 d'abril) i dissabte al matí, i ja'm deixen al pobre Pol al *montón de fuera* i dels anuncis; i és clar, diuen que arribà a adonar-se'n. Què farà?

I ja tenim un grau més de superbia satisfet en l'ànim del glosador eminent.

Però menaça tempestat en aquella casa: en Carner s'empipa perquè veu que ja comença a pendre's en serio la secció den Xenius.

Què passarà? Ja ho anirem veient.

BRUT DEL BORN

Als que veiem de lluny la guerra de les nacions ens queda un dubte respecte del pèrvenir vencedors no desconeguin el meteix principi llatí de Bèlgica. Tenim la por que'ls aliats que han desconegut els alemanys per a la seva perdició. Temem que's portin les fronteres de Bèlgica fins al Rin, que se li anexioni el Palatinat germànic. El llevat flamenc seria, alèshores, renovat i reforçat per la absorció impossible de dos milions d'ànimes alemanyes. El jovent que en aquestes terres restaria s'ha batut per l'imperi i està vinculat en ell per la sang i el foc. Seria un erro polític irreparable venjar la Bèlgica llatina reduint a una definitiva minoria la seva població de llengua francesa. Això seria introduir una massa pululant d'enemics a dins de les fronteres. Un gran imperi pot intentar aquesta aventura: Bèlgica no la podria resistir.

PERE COROMINAS

Turó Park

Esplèndids jardins
Grans atraccions
Pròxima obertura